

Boris Vian

L'ESCUMA
DELS DIES

*Traducció de
Jordi Martín Lloret*

El cercle *de VIENA*

Primera edició: juny del 2013
Títol original: *L'écume des jours*
© *L'écume des jours* by Boris Vian
© Société Nouvelle des Éditions Pauvert 1976, 1996 et 1998
© Libraire Arthème Fayard 1999, pour l'édition en œuvres complètes
© de la traducció: Jordi Martín Lloret, 2013
© de les característiques d'aquesta edició:
Viena Edicions
Tuset 13 - 08006 Barcelona
viena@vienaeditorial.com
www.vienaeditorial.com
ISBN: 978-84-8330-738-0
Dipòsit legal: B-12.605-2013
Disseny de la col·lecció: Malaidea
Fotocomposició: Alfa
Impressió i enquadernació: Reinbook

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública
o transmissió d'aquesta obra només pot ser realitzada
amb l'autorització dels seus titulars,
llevat de l'excepció prevista per la llei.
Dirigiu-vos a CEDRO (www.cedro.org)
si necessiteu fotocopiar o escanejar fragments d'aquesta obra.

NOTA PRÈVIA DEL TRADUCTOR

Un dels trets fonamentals de la prosa de Boris Vian és el seu llenguatge-univers, integrat per mots i expressions inventats, deformats o utilitzats en un sentit diferent de l'habitual. Que no s'estranyi, doncs, el lector, quan trobi paraules o fórmules que semblin mal escrites, que no surtin en els diccionaris o que designin ginys o objectes que no existeixen fora de la novel·la.

*Per a la meva bibi*¹

1. La *bibi* (*baby*) d'aquesta dedicatòria era Michelle Léglise, la primera dona de Boris Vian, amb qui va estar casat del 1941 al 1952. La frase pretenia ser una traducció literal de la genuïna fórmula nord-americana «*For my baby*». (*N. del t.*)

PRÒLEG

En aquesta vida, l'essencial és emetre judicis a priori sobre totes les coses. De fet sembla que les masses s'equivoquen i que l'individu sempre té raó. Cal guardar-se prou de deduir-ne unes normes de conducta: no és necessari formular-les per seguir-les. Només hi ha dues coses importants, que són l'amor, de totes les maneres i amb noies boniques, i la música de Nova Orleans, o de Duke Ellington, que és el mateix. La resta hauria de desaparèixer, perquè la resta és lletja, i les poques pàgines de demostració que vénen a continuació poun tota la força del fet que la història és completament verídica, ja que me l'he inventada de cap a cap. La seva realització material pròpiament dita consisteix, en essència, en la projecció de la realitat, en una atmosfera esbiaixada i escalfada, sobre un pla de referència d'ondulació irregular i que presenta una distorsió. Ja es veu que és un procediment confessable com n'hi ha pocs.

Nova Orleans
10 de març de 1946

I

En Colin acabava de rentar-se. En sortir del bany s'havia embolicat amb una tovallola ampla de ris que només li deixava al descobert les cames i el tors. Va agafar el vaporitzador del prestatge de vidre i es va arrosar els cabells clars amb un oli fluid i olorós. La pinta d'ambre va dividir la massa sedosa en llargs filets de color carabassa semblants als solcs que un llaurador enjogassat traçaria amb una forquilla sobre una superfície de melmelada d'albercoc. En Colin va desar la pinta i, després d'armar-se del tallaungles, es va retallar al biaix els extrems de les parpelles mats per donar-se un toc de misteri a la mirada. Ho havia de fer sovint perquè de seguida tornaven a créixer. Va encendre el llum petit del mirall d'augment i s'hi va apropar per comprovar-se l'estat de l'epidermis. Uns quants punts negres li sobresortien prop de les aletes del nas. Així que es van veure tan lletjos dins del mirall d'augment es van afanyar a amagar-se sota la pell i en Colin, satisfet, va apagar el llum. Es va treure la tovallola que li cenyia la cintura i se'n va passar una punta entre els dits dels peus perquè li absorbís les últimes restes d'humitat.

Dins del mirall es podia veure a qui s'assemblava: al ros que feia de Slim a *Hollywood Canteen*.² Tenia el cap rodó, les orelles petites, el nas recte i la pell daurada. Somreia sovint, amb un

2. *Hollywood Canteen* (1944): comèdia musical dirigida per Delmer Daves i protagonitzada per grans estrelles del cinema i de la música nord-americans com ara Bette Davis, Joan Crawford, Barbara Stanwyck, John Garfield, Eddy Cantor, Peter Lorre o The Andrew Sisters. L'actor que interpretava el personatge de Slim era Robert Hutton. (N. del t.)

somriure de nen petit i, a còpia de fer-ho, se li havia format un clotet a la barbata. Era bastant alt, prim, camallarg i molt simpàtic. El nom de Colin li esqueia força. Parlava amb dolçor a les noies i amb alegria als nois. Gairebé sempre estava de bon humor; la resta del temps dormia.

Va buidar la banyera fent-hi un forat al fons. El terra del lavabo, recobert de rajoles de gres ceràmic d'un groc clar, feia pendent i orientava l'aigua cap a un orifici situat just a sobre de l'escriptori del llogater del pis de sota. Feia poc que aquest últim, sense avisar en Colin, havia canviat l'escriptori d'habitació. Ara l'aigua queia al rebost.

Es va calçar unes sandàlies de pell de ratpenat i es va posar un elegant vestit d'estar per casa. Els pantalons eren de pana, d'un verd com el de les aigües molt profundes, i la jaqueta era de calamac de color avellana. Va penjar la tovallola a l'estenedor, va posar l'estora de bany a la vora de la banyera i hi va tirar sal grossa perquè expulsés tota l'aigua que encara hi quedava. L'estora es va posar a bavejar i a deixar anar raïms de bombolletes sabonoses.

Va sortir del lavabo i va anar cap a la cuina per tal de supervisar els últims preparatius de l'àpat. Com cada dilluns al vespre, havia convidat a sopar el seu amic Chick, que vivia a prop. Encara era dissabte, però en Colin tenia ganes de veure en Chick i de fer-li tastar el menú que en Nicolas, el seu cuiner nou, havia elaborat amb una alegria severa. En Chick també era solter. Tenia la mateixa edat que en Colin, vint-i-dos anys, i uns gustos literaris com els seus, però menys diners. En Colin posseïa una fortuna suficient per viure bé sense haver de treballar per a ningú. En canvi, en Chick havia d'anar cada vuit dies al ministeri a veure el seu oncle per demanar-li diners, ja que amb la seva feina d'enginyer no guanyava prou per mantenir-se

al nivell dels obrers que manava, i resulta difícil manar algú que va més ben vestit i està més ben alimentat que un mateix. En Colin feia tots els possibles per ajudar-lo i el convidava a sopar sempre que podia, però l'orgull d'en Chick l'obligava a ser prudent i a no demostrar, amb favors massa freqüents, que volia ajudar-lo.

El passadís de la cuina era clar, envidrat a banda i banda, i a cada costat brillava un sol perquè a en Colin li agradava la llum. Una mica pertot hi havia aixetes de llautó enllustrades amb cura. Els reflexos juganers dels sols a les aixetes produïen uns efectes fantàstics. Als ratolins de la cuina els agradava ballar al compàs dels xocs dels raigs de sol contra les aixetes, i empaitaven les bombolletes que formaven els raigs quan es polvoritzaven a terra com si fossin dolls de mercuri groc. En Colin va acariciar un ratolí que passava pel seu costat. Era gris i menut, tenia uns bigotis llargs i negres i estava increïblement llustrós. El cuiner els alimentava molt bé, sense deixar que s'en-greïessin massa. Durant el dia els rosegadors no feien soroll i només jugaven al passadís.